

מהשם תוהו שלה. ואיתא בחז"ל [מובא בר' בחיי בראשית א', ג'] דלכן כתיב במעשה בראשית לשון "אור" ה' פעמים, והוא כנגד חמשה חומשי תורה שבאים לאפוקי מבחינת "הארץ היתה תהו ובוהו". הרי שאור התורה מפקיע מתוהו. והנה מפורש בגמ' [בבא בתרא דף ה'] שביהמ"ק נקראת "אורו של עולם", ולזה אנו מייחלים בתפלה "אור חדש על ציון תאיר"¹⁹, דכיון שמציון תצא תורה, ממילא אורה של תורה חלה בעולם דרך בנין ביהמ"ק וע"י אורו של משיח.

¹⁹ ואף שרע"ק היה חי בסוף אלף הרביעי, ס"מ האלפיים תורה היו כבר בסוף ה"שקיעה", והרי ע"ז כתב הגר"א שהגמר של האלפיים תורה חלה בשעת החורבן שהיה קרוב למאתיים שנה לפני אלף החמישי, והרי מאתיים שנה אלה הם בסוד פלג מנחה, והאי תוספת יש לה כבר דין לילה ובסוד "אוי נא לנו כי פנה יום כי ינטו צללי ערב".

דאמרי' של תורה גם כן תורה הוא. והוא ע"ד משי"כ המהר"ל בביאור דברי הגמ' (מכות כ"ב, ב') כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה, וכתב שם [בחי' אגדות] כי הגברא רבה הוא עצם התורה, יעו"ש ונמצא שע"י החריבו האפשרות של בנין ביהמ"ק ע"י שלא גילו לנכון בחי' תשבע"פ והרי כדרך שהם מתו, כך מת בן כוזיבא וחרבה ניצוץ אורה של משיח.

ומעתה כדי שיהפך כל החומר לתורה ע"י משיח, מוכרח שיצאו אל הפועל כל חלקי הרע והתוהו כדי שמיניה וביה יתגלה אורו של בן דוד. וזהו פשר הענין שהאלפיים ימות המשיח הם בעצם אלפיים של תוהו, אלא שביאת המשיח הופכם להיות תורה. שהרי דוקא מכח שהצורה העליונה נאבדה מן העולם וחזר הכל לתוהו, הוא דניתנה האפשרות לייצב שוב כל האבדון הזה ע"י התגלותה של מעמקי תורה שבעל פה.

יבטלתי קצותיך כב

פאפא רבא

חני ר' שמעון בן

יוחי עקיבה ר' היה דורש דרך כוכב מעקב דרך כוכבא מעקב ר' עקיבה בר הוה חמי בר כוכבה הוה אמר דין הוא מלכא משיחא א"ל ר' יוחנן בן תורחא עקיבה יעלו עשבים בלחייך ועדין בן דוד לא יבא

דקתיב (ומה ד' ה')

והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון, יקפאון קתיב, דדכריים המכסין מקם פעולם הזה עתידים להיות צופים לעולם הקא, קהדין סמלא דצפי, דקתיב (ישעיה מב סד) והולכתי עורים בדרך לא ידעו, וקתיב (שם) אלה הדכריים עשיתם ולא עזבתם, אעשה אין קתיב פאן אלא עשיתם, שפכר עשיתי לר' עקיבא וחקריו, דכריים שלא נגלו למשה נגלו לר' עקיבא וחקריו. (וי"ב ס"ו) וכל יקר ראמה עינו, זה ר' עקיבא וחקריו. אמר ר' יוסי בר' חנינא רמז שכל הפרות בטלות ושלך קימת.

הלק כב: כ"ג

קבא רמז

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מעקב וקם שבט מישראל ומחין פאתי מואב וקרקר בלגנישת:

ואל יאמר אדם אם כן מעתה אני פטור ומותר מלהתעסק בחכמה הזאת עד לעתיד לבוא, כי בעולם הזה אין כח לידועם, ולכן אמר הכתוב אלה הדברים עשיתם ולא עזבתם, ואמרו רבותינו ז"ל אעשה אעזבם לא כתיב, שכבר עשיתם לר' עקיבא וחקריו, וכמ"ש ז"ל על ר"ע שהיה יושב ודורש על כל קוץ וקוץ חלי תלים של הלכות, ואם כן לא דבר ריק הוא, ואם ריק הוא מכם ואינכם חפצים לידע עם שהוא בידכם ובבחירכתם, והרי ר"ע השיג בעולם הזה לסודות אלו.

הלק כב: כ"ד

אלפיק פ' פ' מ' קבא

ויהיו המתים במנופה ארבעה

ועשרים אלף: פ פ פ

מחלה אצוקוק אלפן כב

כפי דברי האר"י דיל שהיה משבם שמעון שסתו כשכילו כיד אלף מישראל, לפי שהרג כיד אלף בשבם, וזה סוד כסודם אל תבא נפשי (בראשית ס"ט ו'). על סוד העיבור שפנס שמעון ביוסף שהוא יסוד, לכן גרם שפנס אחר כך גם כן בסוד בריה, ואחר כך נתקנו בכיד אלף תלמידים שהיה לו לרבי עקיבא וינסת. ס"ב ע"ב, לכן אל תוסף:

גמלא נשוח כחז אמאן

כחמ"ה הלכות קצותיך כקבא חנינא

ג וחשעה באב חמשה דברים אידעו בו. גזר ג תלכדה עיר גדולה וביתר שמה יהיו בה אלפים ורבעות מישראל והיה להם מלך גדול ורמו כל ישראל וגדולי החכמים שהוא מלך המשיח. ונפל ביד הרומיים תהרטו כלם והיתה צרה גדולה כמו חורבן בית המקדש. ובו ביום המוכן לפורענות חרש טורנטורופוס הרשע את ההיכל ואת סביביו לקיים מה שנאמר ציון שדה תחרש:

ב **כזבי** היא איזבל (מ"א טו לא), ותיקונה היתה אשת טורנטורופוס דהוה אשת רבי עקיבא²⁰, וידוע כי איזבל היתה רודפת (גם) את אליהו שהוא פינחס' להנאס מטנו, חסרי²¹ הוא רבי עקיבא²² והוא תקונו. וכזבי תיקונה כמטרוניתא²³. וחמרי הוא היה בן דינה קודם שנשאה שמעון, והכיד אלף שהמית משבט שמעון בשכם²⁴ הם הכיד אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו שלא חלקו ככד זה לזה²⁵, בוחרם עון שמים שלא

על ישראל במדבר שלא יכנסו לארץ, וחרב וינהבית בראשונה ובשנייה. תלכדה עיר גדולה וביתר שמה יהיו בה אלפים ורבעות מישראל והיה להם מלך גדול ורמו כל ישראל וגדולי החכמים שהוא מלך המשיח. ונפל ביד הרומיים תהרטו כלם והיתה צרה גדולה כמו חורבן בית המקדש. ובו ביום המוכן לפורענות חרש טורנטורופוס הרשע את ההיכל ואת סביביו לקיים מה שנאמר ציון שדה תחרש:

אלפיק פ' פ' מ' קבא - קבא

לפי דרכינו נראה הביאור בזה, שהרי אחרי חורבן הבית נגמר האלפיים תורה וחזר העולם לתוהו. והרי תקופה זו דוקא ראויה לגילוי מלכות בית דוד ע"י שהתוהו חופך להיות תורה²⁶. ומעתה הענין הוא שהיה מוטל אז על כתפיה דרע"ק לגלות בעולם מבחינת תורה שבעל פה ע"י כיד אלף תלמידיו, ודרך זה היה מתגלה בעולם שבן כוזיבא הוא מלך המשיח. אלא שכיון שמתו תלמידיו על שלא נהגו כבוד וב"ז, הרי כמו"כ נחרבה האפשרות להצמיח ביאת בן דוד, שהרי להמבואר לא היה יתכן גילוי מלכות בית דוד אלא ע"י שבחי' תורה שבע"פ מגלה שהתוהו הוא תורה. והרי נתבאר כ"פ [בענין ל"ו ובכ"מ] שהחסרון כבוד ול"ז מבוסס על חסרון הכרתם שחימאן

כ"ג חס"ח פסוקים

ומלת, מואב עולה מ"ט, ובאר, בארץ מואב בארץ החיים עם מ"ט.

אופיק מ"ט חס"ח פסוקים

ונראה הביאור בענין זה, דהנה איתא מהאר"י ז"ל [שער הפסוקים פי וירא וכבר מוזכר ברבינו בחיי דברים ל"ד, ו', וע"ע בספר אפיקי ים להגרי"ח, סוטה י"ג, ב'] ש"מואב" עולה בגימטריא מ"ט. ותוכן הענין הוא, דהנה הקב"ה ברא את עולמו במשקל שוה של טוב ורע - ברכה וקללה. והוא ע"ד מה שאמרו [מסי סופרים פט"ז, ו'] אמר ר' ינאי תורה שנתן הקב"ה למשה נתנה לו במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור שנאמר ודגלו בגימט' מ"ט, והרי עבודת האדם היא הכרעת העולם לצד הטוב ע"י המשכת הטוב והברכה העליונה בתחתונים, [וברכה הוא ענין המשכה מלשון "ברכה" כדאיתא בנפש החיים שער ב', פרק והיא המשכת השפעה העליונה למטה] וכבר נתבאר לעיל [ענין ד'] שהטעם שהוא במ"ט הוא, שהרי מסגרת עולם הטבעי היא בהשתלשלות של מספר "שבע", והתנשטות השלימה של כל מספר היא בכפילותה, והרי ז' פעמים ז' הוא מ"ט. וכיון ש"זוה לעומת זה עשה האלקים" [קהלת ז'], ממילא ישנם מ"ט אופנים של תפיסה בהמשכת אורו ית' בתחתונים, וכנגדם מ"ט פנים בהאפשרות של פירוד והיפך כבודו ית'. וכאן מבואר ש"מואב" חובק בתוכו כל רשי האפשריות של רע וקללה.

אופיק מ"ט חס"ח פסוקים

והשתא יש לנו תפיסה בעומק דברי הקדמונים שכ"ד אלף תלמידי רע"ק הם כנגד כ"ד אלף משבט שמעון שמתו במגפה, דהנה לפי המבואר, הסתלקותם היתה מכח הקללה של בלעם. שהרי ע"י המעשה זימה עם בנות מואב, חלה בהם בחינת מ"ט פנים טמא של מואב שהיא צד הקללה של הבריאה, והרי ימי העומר באים להפוך המ"ט של קללה למ"ט של ברכה ועי"ז להגיע למעמד המקודש. וכיון שתלמידי רע"ק לא גילו כבודה של תורה כדבעי, חלה בהם הקללה של מואב שלא נפקע על ידם²². ואמנם לפי"ז למדים אנו, שמיתת תלמידי רע"ק לא היתה בתורת עונש גרידא, אלא דכיון שהם היו הבית מדרש שהוכרחה לקבל תורה שבע"פ של רע"ק, ממילא היה מוטל עליהם חיוב העצום להפקיע קללת מואב מן העולם. וכיון שלא נהפכה לתורה, הרי בדרך ממילא לא נשאר להם קיום.

אופיק מ"ט חס"ח פסוקים

ואמנם יש להוסיף לפ"ז על האמור לעיל [בענין י"א], דהנה רע"ק היה סבור שבר כוכבא הוא הקיום של הכתוב [במדבר כ"ד] דרך כוכב מיעקב וגו' ומחץ פאתי מואב [כמפורש בירושלמי תענית כ"ד, א'], והרי לפמשנית' הא כ"ד אלף תלמידי רע"ק היו חייבים לתקן המגם של בנות מואב שעל ידם נהרגו כ"ד אלף משבט שמעון. ונמצא שהיעוד של "ומחץ פאתי מואב" [שהוא המ"ט שערי טומאה בגימט' מואב ועו"ש] היה מתקיים ע"י בית דוד אילו היו תלמידי רע"ק מתקנים טומאת מואב והופכים המ"ט של טומאה למ"ט של קדושה ע"י ספירת מ"ט בדרך נכון. והרי רק דרך זה יתגלה הארת דוד המלך שנוול בעצרת - יום החמשים של ספירה. אכן מדנחבה כל זאת, ולא נמחץ פאתי מואב, הרי מואב ניצח ולא נולד דוד המלך.

והשתא מובן היטב שחורבן ביתר הוא באמת כחורבן ביהמ"ק כי אותה שעה מוכשרת היתה לגילוי אורה של משיח. וממילא מובן עוד שגם מיתת תלמידי רע"ק דומה לחורבן ביהמ"ק, וכדרך שיש דין אבילות על החורבן כך על מיתת תלמידי רע"ק חלה דין אבילות, כי לאמיתו של דבר כאן חרבה האפשרות לחשיש בעולם עומק ההכרה שהנופניות והתוהו אינם אלא תורה²³.

אופיק מ"ט חס"ח פסוקים

ת"א ר' שמעון בן אלעזר אומר 'עזרא תקן לך לישראל שיהו קורין קללות שבתורה כרגים קודם עצרת ושבתשנה תורה קודם ר"ה מאי טעמא אמר אבי' ואיתמא רש לקיש כ"י שתבלה השנה וקללותיה בשלמא שבמשנה תורה' איכא כ"י שתבלה שנה וקללותיה אלא שבתורה כרגים' אבו עצרת ראש השנה היא אן עצרת נמי ראש השנה היא דהגן "יבעצתה על פירות האילן

הוטהרו ממנו, עד אשר יחדיו יכלו ומתו מותא תניינא.

אופיק מ"ט חס"ח פסוקים

אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב 'ודור תננים או חיש ומלך אלקם עמו ד' מאת תעשרם וארבע בעילות בעל אותו רשע אותו היום והמזן לו פנתם עד שהשש כרו והוא אינו יודע שמלך אלקם עמו

אופיק מ"ט חס"ח פסוקים

ועיין בדרוש לרבינו מהרח"ו ז"ל הנדפס בסוף ספר חסד לאברהם, ח"ל: כי כל מעשה הראשונים ומה גם הנזכר כתורה אינם בלבד כפשטן ואינו בדרך הודמן ומקרה ח"ו, כי אל תחשוב אשר שלומיאל שהיה שני לנשיאים ממכחר דור המדבר בימי משה רבינו ע"ה אדונינו שיהיה פרוץ בערות כדרך הפתאים ובני הכסילים עכ"ל הזהב, ועי"ש סוהן של דברים.

ולבן ג"ל השפל ליתן גם בזה טעם פשוט למה בעל תכ"ד בעילות, ואקדים דברי הקדוש בספר הנכבד אנרא דכלה (פי' לכן) בפסוק ויחל העם לזנות אל בנות מואב, ותוכן הדברים, דעצה בלעם הרשע היה להיות שהיה יודע שיש בקבלה אצל ישראל, כי הניצוץ הקדוש המשוקע אצל בנות מואב אשר משם יתנצץ מושיען של ישראל, והאשה הזאת אשר הניצוץ טמון בקרבה תרדוף אחר המן ישראל להביא ניצוץ הקדוש והוא לתוך הקדושה, כמו שהיה המעשה כרות הצדיקת אשר באת בלט ושכבה מרגלות בועז לבקש ממנו על נפשה הטמון בקרבה, באמרה ופרשת כנפיך וגו' כי גואל אתה (חס ג' ט), והנה זאת היתה עצה הרשע שיהיה התחלת הפיתוי לישראל ההרדיפה מבנות מואב, וזה יהיה בקל שירדפו אחריהם בתושבם הנה זה וודאי הניצוץ הטמון אשר שואף רוח הקדושה עכ"ד, ועי"ש באורך דברים מתוקים. ולפי זה אפשר ללמד זכות על זמרי בן סלוא שהיה חשוב כי כובי היא האשה אשר טמון בתוכה ניצוץ הקדוש הזה, אשר ממנה ישתלשל כל מלכות בית דוד וגם מלך המשיח, והנה "משיח בן דוד" ג"י תכ"ד, וזה יש לרמוז בדברי הגמרא תכ"ד בעילות בעל וכו', שכותנתו היה כר לברו נשמת "משיח בן דוד" ג"י ד' מאות ועשרים וארבע, וכל דברי בדרך אפשר.

אופיק מ"ט חס"ח פסוקים

גם סבת קריאת שם מואב הוא כי הנה מואב בגימטריא מ"ט,

4 לתלמידיו, בניי שנו מידותי שהם תרומות מתרומות מדותיו של רע"ק [ונתבאר פנימיות ענינה באורך בענין י"ז], הרי כשמדבר על תורת רע"ק מכה אותה בשם "מדה". והנה לא מצינו בשי"ס שתורה נקראת בשם מדה⁴⁰.

אכן נראה הרמו בזה לפי דרכינו, שהוא עפ"י הכתוב [איוב י"א] "ארוכה מארץ מדה", דהיינו שהתורה משתייכת ג"כ לארץ מדה בדרך שנס בחינת הגבול והמדה מצטרפת לתורה. והרי זוהי תכלית רע"ק - האב של תורה שבע"פ, שהוא הופך הטבע והמדה לתורה [וכמו שיתבאר עוד בהמשך הענינים]. ולכן רשבי"י - ממשך דרכו של רע"ק, קיבל המעמקים של תורה שמתגלים בדוקא מתוך בחינת מדה [וע"ע בענין י"ז עומק הביאור בתורת רשבי"י עמ"ז].

40 קו"א י"א נ

כיון דקבעתיה שמאל כו'. ולא
צעי לאוקמא ר"ע כרצ
שמעון כיון דר' יהודה ור' נחמיה נמי
היו תלמידיו כדאיחא צפרק הנא על
ינמתו (דף סג:):

41 סקק כ"א

ד ומבמות הגיא אשר בשדה מואב
ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימון: פ

42 כקפ פצמא חקלאו סלק ב
סיקוסי אוקו

ופוד ישימון הוא יוסי שמעון יהודא מאיר
נחמיה [ע"י ינמות סכ], אבל ר' אלעזר בן
שמוע אינו נחשב ככאן, כי הוא סכלל העשר
דרגין של עשרה הרוני סלוכה, אשר על ידן
נשארן הכאר של תורה שבע"פ כשהי' העולם
שמים [שם], ונסחלקו אלו הי' משמים, ונפלו
משמים אר"י עפרת תפארת ישראל [ע"י איכה כ],
והקב"ה ימצאהו בארץ סדבר וכתהו ליל ישימון
[דברים לב], ואלו הי' הן הי' של הישימון,

43 כקפ פצמא חקלאו סלק ב

ודיה העולם שסם עד שנתקיימו ע"י אלו
הי' שהן פני הישימון, יהודא יוסי, שמעון, מאיר,
נחמיה [ע"י ינמות סכ], אבל ר"א בן שמוע לא
נחשב מפני שהוא מסוד הי' הרוני סלוכה וכהן
הוא סוד אחר.

44 אפיק נ"ס חא קצב - קצו

וכמה נמתקו לפי"ז דברי הגאון ר' מנדל משקלאוו [כתבי הגרמ"מ ח"ב בליקוטים
אות ו' ואות כ"ה] על הפסוק [במדבר כ"א] של שירת הבאר, וממתנה נחליאל
ומנחליאל במות ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני
הישימון. וגילה בזה ר' מנדל ז"ל שתיבת "ישימון" הוא ראשי תיבות יהודה, שמעון,

45 אפיק נ"ס חא קצב - קצו

והנה בתוכחת פ' בחוקותי ישנם מ"ט אלות וקללות, וענינה הוא שבריתה של תורה
נכרת בדרך שהצד של מ"ט פנים טמא צריך להתייחס לתורה, ואם לאו,
ישראל נתונים ח"ו תחת שלטונה של הקללה שבבריאה⁴⁵. ואמנם השם "ברית"
מחייב שהקשר בין הקב"ה וכנס"י מוכרח להתקיים, ועל ידי הפרת ברית בטל הקיום
ח"ו וחלים כל הקללות, כי חובת הברית היא או לחיות עמו ית', או שלא לחיות. וזהו
שאמרנו בגמ' [מגילה ל"א] עזרא תיקן לקרא באלות וקללות של משנה תורה לפני
עצרת [כמשנ"ת בכמה אנפי, עיין עוד בענין כ"ה, וכ"ו] ולדרכינו. הרי ברית האלות
וקללות שאנו צריכים לקבל על עצמינו קודם קבלת התורה היא כנגד המ"ט קללות
של "מואב", שהרי ספירת מ"ט ימים צריכה להפוך כולם לברכה ע"י התייחסות
נכונה לשער הנז'. ולכן לפני עצרת צריכים לקיים "תכלה שנה וקללותיה", ורק בדרך
זה מוכינים אנו לתורה.

46 ח"י מאוק סב

שמים. שנסתכחה תורה:

47 אפיק נ"ס חא קצב - קצו

תניא רבי שמעון בן יוחי
אומר חס ושלום שהשתכח תורה מישאל שנאמר "כי לא השכח מפני
ירעו"

48 אפיק נ"ס חא קצב - קצו

וזהו דאיתא בגמ' הני"ל [יבמות ס"ב] שכולם מתו בפרק אחד כו' "והיה העולם שמים"
עד שבא ר"ע לרבנותיו שבדרום כו'. ולדרכינו שממה זו היא החזרה לתוהו,
וכדפרש"י תחלת בראשית, שלשון תוהו הוא כאדם התוהא ומשתומם, הרי שכוונת
אמרם "שמים" היינו תוהו. והרי הזמן היה מוכשר להפקיע השם תוהו מן העולם ע"י
שכ"ד אלף התלמידים יגלו כבודו של תורה שבעל פה. וכיון שקלקלו חלה שם ותורת
חורבן בפני עצמו, ואבדה ההיכי תמצא לצאת מן התוהו.

והנה רש"י פירש שם, היה העולם שמים, שנסתכחה התורה. הרי שנתקיימה החזרה
לתוהו מכח השכחה. ואמנם איתא להדיא בגמ' [שבת קל"ח, ע"ב] עה"פ [עמוס
ח'] ונעו מים עד ים וגו' ויטוטו לבקש את דבר הי' ולא ימצאו, ודרש ע"ז ר"ש בן
יוחאי ח"ו שתשתכח תורה מישאל שני' כי לא תשכח מפני זרעו, אלא מה אני מקיים
יטוטו כו' ולא ימצאו, שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד. הרי
שרשבי"י הוא זה שאמר שח"ו שתשתכח תורה, והיינו דאף שאחרי הסתלקות תלמידי
רע"ק היה העולם שמים וינשתכחה התורה, מ"מ ע"י רשבי"י [כמו שנתבאר שהיו בו
תרומות מתרומות מדותיו של רע"ק] נתקן ענין זה בבחינה מסויימת, וכמשנ"ת.

ונמצינו למדים שע"י רע"ק נתהפך הי"אלפיים תוהו"ו לבחינת "לא תוהו ברא, לשבת
יצרה", והיינו שהורש מצב של "שבת" תוך בחינת תוהו [ויש להתבונן
ברמו הדבר שרב אשי הכניס סוגיית הסתלקות תלמידי רע"ק תוך הסוגי' של פריה
ורביה, שהרי בעומקו של דבר כל ענינה דשבת ופ"י אתי לאפוקי מ"תוהו"ו⁴⁹].

49 חקלאו סלק ב - חא קצב - קצו

לכן מדה גימט' מ"ס, רע"ה הרי נ',

הבן זה.

50 ח"י מאוק סב

וכן אמר ר"ש לתלמידיו בניי שנו
מדותי שצדתי תרומות מתרומות מדותיו
של רע"ק

51 אפיק נ"ס חא קצב - קצו

ואמנם איתא בכתבים בכ"מ [לקוטי תורה ישעיה, וע"י מגלה עמוקות אופן מ"ח]
ש"מדה"י הוא גימטריה מ"ט, והביאור הוא כמשנ"ת כ"פ שבחינת גבול ומדה
היא המסגרת של עולם הטבעי, דאילו מציאות העליונה האמיתית היא למעלה מן
הגבול והמדה. והרי זוהי המערכת של שביעיות שמתפשטת במ"ט פנים טהור מ"ט
מים טמא. וכמה מדוקדקים דברי הגמ' [גיטין ס"ז, א'] במאמר ר' שמעון בר יוחאי

יוסי, מאיר, נחמיה (רבותינו שבדרום) עכ"ד. ולפי דרכינו היינו שתורה שבעל פה [שידוע שמתגלה ע"י הבאר וכדכתיב "הואיל משה באר את התורה הזאת, ופרש"י בעי לשון, הרי שעומקה של תורה מתגלה ע"י הבאר וכידוע מאד] עובר דרך חמשה תלמידי רע"ק ויעו"ש בפרש"י, ונשקפה אותה הפסגה על פני המקום ששמו ישימון והוא לשון מדבר שהוא שמש, עכ"ל. ובקרא כתיב (דברים ל"ב) ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל ישימון. הרי שהבאר, ר"ל תורה שבע"פ, היה שייך לתוהו ושממה, אלא שבכל זאת חלה תוך המצב של "חזרה לתוהו" ההיכי תמצא להתייחס לר' עקיבא ע"י רבותינו שבדרום^פ.

והנה זה לשון רש"י שם, ומבמות הגיא אשר בשדה מואב, כי שם מת משה ושם בטלה הבאר וכו', ונשקפה הבאר על פני הישימון, שנגזרה בימה של טבריה והעומד על הישימון מבית ורואה כמין כברה בים והיא הבאר, עכ"ל. הרי שגם אחרי שנגזרה הבאר (שהוא כנגד תורה שבעל פה), עדיין אפשר לראותה מהמקום שנקרא ישימון. ולדרכינו היינו משום שע"י "ישימון" אמנם ניתנה האפשרות להשתייך לתיקון העתידי בסוד תורת רע"ק, וכמשנ"ת^פ.

ויש להוסיף עוד לפי המבואר למעלה, שגילוי תורת רע"ק מתלי תליא בהפקעת כחה של מואב, סוד מ"ט קללות. וכאן מפורש בקרא ש"שדה מואב"^פ הוא הסיבה אל התוהו והשממה. והיינו שהסתימה של תורה שבעל פה בעולם היא מחמת קיומה של מואב בעולם. וזהו דכתיב בקרא (דברים ל"ד) וימת שם משה עבד ה' וגוי ויקבור אותו בגי בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה. ולהנייל פירושו הוא, שהטעם שנעלם קבורת משה הוא מחמת הסתימה בדרגת סיני שלא נתגלה מחמת "בית פעור", שהרי המ"ט פנים טמא של מואב נשאר בעולם ולא נשלמה הדרך לסיני, וממילא לא נתגלה בשלימותה^פ.

כ"י ס"ג ס"א ק"ג (45)

ותם טיבם על שמיטה זו ולפני שכתבתי היה על לוחם תלמידים טאסיף לסיני ר"ע ט"ג פ"ט כ"ט:

ואב"ן (46) ח"ג ס"א י"ס

ומה שעושים שמחה בל"ג אפשר דרבי עקיבא היה כלל גדול בתורה ולמדה לכ"ד תלמידים ומתו ונשאר העולם שמש ויום ל"ג התחיל לשנות לרשב"י ורבי מאיר ורבי יוסי וכו' ויאור להם שתחזור התורה ולכן עושים שמחה וגם אמרו דהלולא דרשב"י ביום ל"ג:

מ"א י"א - חכ"י ס"א ז' ז"א (47)

. ועדיין קשה אם גם ביום ל"ג נתנו האלף האחרונים מאי פסקה המיתה דקאמרן. אלא ידוע במקומו שאף על רבן נקנסה מיתה לבו ביום ופסקה בשבילו שבטלה הגזרה, דין הוא לשטוח ביום שהרב ניצול. וסימניך (קהלת יב ו) "שבר כד" אלו התלמידים שכפרו "על המבוע" זה ר' עקיבא שחזר ולמד את התורה לר' מאיר וחביריו ומתם פשטה לכל ישראל.